

Vallekilde, d. 14de Januar 1900.

Kære Sanne!

Tak for Dit sidste kære brev! Nu venter og håber jeg, at vi mødes til sommer, så kan vi meget bedre tale sammen med munden, end vi kan gøre det med pennen. Fra Sanne i Amerika følger brev denne gang, jeg fik brev fra hende i forgårs med dette indlagt til Dig; hun har det godt og føler sig glad og lykkelig, jeg tror også, hun har fået en god mand; bare hun nu må være lidt rask. Når Du skriver igen, må Du endelig fortælle mig, hvorledes det går med skolen i Klaksvig; jeg er meget spændt på at høre, hvorledes den første vinter vil forløbe, om det nu kan lykkes dem at vinde folk for deres sag. Hils Simon mange gange, jeg har ofte tænkt på ham i vinter; jeg kan ikke tænke mig, at det bliver et let arbejde han har begyndt; hils også Rasmus. Var Du i Klaksvig i julen, eller var Du hjemme? Johanne fortalte mig i sit sidste brev, at hun skulde være brudepige hos Daniel Midjord, jeg kan ikke rigtig få i mit hoved at han allerede skal holde bryllup, for mig står han som en lang opløben dreng, men der ommer nok af, at jeg er tilbøjelig til at glemme de 11 år, siden jeg så ham sidst. Nu har vi fået rigtig vinter, det har vi ikke haft de sidste to år hernede, det var ligefrem et dejligt syn at komme ud i morges og se alle træerne bedækkede med iskrystaller, der glimrede i solen, og ganske stille var det, ikke en vind rørte sig; men jeg kan alligevel nok mærke, at det er koldt, særlig om morgenen, når jeg skal op af den varme seng, men når jeg bare må være rask, så går det nok. Jeg har jo ikke mere det unge blod, ved Du nok, kære Sanne, Bette faster er en gammel pige, snart 60 år på bagen, det er ikke så lidt at bære på.

Fra Sunneva og Ki hørte jeg tl jul, de havde det godt begge to, men Sunneva havde det meget travlt juledagene; Ki tænker på at rejse til København til Fastelavnsgildet, og så måske han kommer en lille tur hertil, om det kan lade sig gøre for ham. Det er godt at have Thrine at ty til i København, Sunneva kommer der altid i sin fritid, og om Du vil blive nogle dage i København, så kan Du være hos hende og Hans; han er så glad over, at han har fået sin moder til sig, nu har han også et hjem sammen med hende; han har længe været en enlig fugl. Anna faster og Joen lever så tåleligt; Ásgeir var ovre hos dem i julen, hans mester gav ham rejsepenge ellers kunde det ikke haft ladet sig gøre. Til foråret, når han er færdig hos Vedel, skl han til Ejvind Mørck, som er gift med Gudrun Trier. I disse dage er Borga oppe til eksamen, Gud give, det må gå hende godt; den eksamen hun nu skal tage kaldes cantussen, det er forberedelsesesesamen til det medicinske studium. Jeg tænker meget på hende og ønsker, det må gå hende godt;hun har stridt så meget for at komme igennem, så det var trist, hvis alt hendes arbejde skulde have været forgæves.

Det er underligt at intet af de skibe, der gik op til Island og Færøerne inden jul, er kommet tilbage, nu synes jeg snart, de måtte være her. Jeg hørte slet ikke noget fra Ellen faster, Gud ved, hvorledes det er med hende; jeg hørte fra Sunneva, at hun lå på hospitalet, nu længes jeg efter at høre, hvorledes det er med hende.

Gud give nu, Du må have det rigtig godt, kære Sanne!

Mange kærlige hilsener sendes Dig fra Din

Bette faster.

Glem ikke at hilse Simon fra mig.

Vallekilde, d. 9de August 1900.

Kære Simon!

Længe har det varet inden jeg kom så vidt, at jeg fik skrevet til Dig, og denne gang må Du også nøjes med en hilsen. Jeg har så meget på hjærte og i hovedet, som jeg vilde skrive til Dig, men dertil må jeg have god tid, og det må derfor være til vi kommer længere hen i ferien, og jeg er rigtig kommen til ro. Der er ellers en ting som jge gjerne vil have lidt besked om, og Du må ikke tage det ilde op, hvad jeg skriver, det er kun, fordi jeg så gjerne vil, at ingen med grund skal kunne sige noget om Eder. Der er flere gange overfor mig blevet slået på, at den opfordring, I har ladet udgå til folk om at støtte skolen, skal være så uheldig og stødende affattet; men da den ikke er kommet mig for øje, og de, der har omtalt den, vistnok heller ikke har set den, er det, at jeg gjerne vil bede Dig om at lade mig vide ordlyden af den, eller hvis Du har et eksemplar da at sende mig det. Jeg har måttet tie stille, til hvad der blev sagt, da jeg ikke rigtig vidste, hvad jeg skulde sige, men jeg vil gjerne altid, hvor talen er om Eders gerning deroppe lægge et godt ord ind for den og tale Eders sag, og derfor vil jeg også gjerne være godt inde i, hvad der foregår, så ingen skal få mig på glatis. Nu går Sanne og "starvast", hun har meget at bestille og får nok mere til vinteren, men hun tager jo fat med frejdighed; nu er hun jo ved at "studere" til husmoder og det både i teori og praksis, ikke mindst det sidste. Jeg vil bare ønske for hende, at hun må være rask, så kommer hun nok igennem vinteren og får også udbytte af sit ophold hos Bentsens. Du længes vel efter hende, og hun også efter Dig og dem alle derhjemme, men jeg tror alligevel hun har godt af denne lille udflugt hened, og hun vil nok, som tiden går, komme til at føle, at det dog var godt, hun kom til at opholde sig en tid i Danskernes land.

Nu er der ikke mange derhjemme, og der må være lidt tomt for dem, der nu færdes der; Sigrid er rejst for ikke mere at vende tilbage, det er vemodigt at tænke på, og for hendes forældre må savnet være stort, og den tomme plads, hun har efterladt, ikke til at udfylde. Ellen savner hende også, se to kunde altid så godt sammen; jeg har ikke set hende, siden hun var en lille sød pige på 4 år, nu ser jeg hende ikke igen førend i det store vennemøde. Det er så underligt, når de unge går bort, og de gamle, som ingen vilde savne, bliver tilbage, men det er jo en af gåderne, som vi ikke får løsning på, mens vi er her i forkrænkelighedens land; en gang vil det klares for os alle!

Du må endelig fortælle mig hvorledes det går med det hele, og om I har fået nogen elever til vinteren, og hvorledes I har tænkt på at indrette Eders hussted; denne vinter må Du jo have en husholderske; næste vinter, om alt går godt, har Du måske Sanne ved Din side.

Hils Rasmus, han er vel bygmester. Fortæl mig lidt om, hvorledes huset skal indrettes.

Og så ønsker jeg alt godt for Eder, Gud give gerningen må lykkes!

Lev vel! Mange kærlige hilsener fra Din hengivne

Bette faster.

Kære Simon!

Tak for brevet Du sendte mig for lang tid siden, det er en skam, at jeg ikke før har skrevet til Dig, jeg har tit nok tænkt på det, men Du kender jo nok ordsproget, at vejen til H.... er belagt med gode fortsætter. Sanne fortæller mig, at Du føler Dig besværet og ikke rigtig glad i denne tid og det er ikke så underligt, når man kender lidt til alt det, der hviler på Dine skuldre i denne tid. I skal begynde skole og har næppe taget over hovedet; ingen husholderske, og Maren Mohr har svigtet Eder; men det må Du se således som, at alt hvad der sker er for det bedste. Jeg tror ikke, hun vilde egnet sig til at hjælpe Eder og aldrig at stå således på egen hånd uden at have set eller prøvet noget lignende før, det vilde være et vovestykke både fra Eders og fra hendes side. Hun kan ellers være en god pige, men den plads var hun ikke vokset, det er jeg sikker på. I skulde heller ikke nu til vinter, så længe der ikke er kone i huset, taget imod kvindelige elever; der er altid risiko forbunden med at holde fællesskole, og der skal meget til, når der således begyndes på bar bund med helt uudviklede mennesker, for at den gode tone kan holdes helt igennem. Færinger er mennesker af kød og blod som andre, og når unge af begge køn skal leve sammen, er der meget fængstof til stede, det ved Du lige så godt som jeg, og jeg vilde så grumme nødig, folk med grund skulde få noget at sige om Eder; grundløse beskyldninger kan man hæve sig over, men får folk det allermindste at hænge hatten på, så kender man, hvorledes det går, særlig i små samfund, hvor alting er indskrænket, også folks tankegang. Ja, nu vil jeg kun ønske, at I, Du og Rasmus, må få kræfter til arbejdet og den hjælp, I trænger til. Gud give, det må gå godt! Når Sanne hører om, at I mangler hjælp, kommer der uro over hende, men i vinter må hun nu blive her, og jeg synes, hun kunde have så godt af at blive sommeren med; men der må jo komme an på omstændighederne, og hun må jo råde sig selv i det som i andet. Du får en god medhjælp i Sanne, jeg tror, hun sidder inde med megen praktisk dygtighed. Når jeg tænker på Eder og skolearbejdet deroppe der skal begyndes på bar og stenet bund, så ønsker jeg mangegange, at jeg var ung og sad inde med ævner til at hjælpe, nu må jeg nøjes med at bede godt for Eder, at I må få kræfter og lykke til at nå bunden i de unges hjærter; der er også meget at rydde til side både sten og ukrudt, og det bliver ikke dans på roser at være rydningsmand, men med Guds hjælp kan det lykkes.

Du skrev en gang om, at jeg skulde give Dig de oplysninger jeg sad inde med om Nolsoy Poul og Niels Vinther; hvad jeg ved om den første er kun lidt og jeg interesserer mig heller ikke videre for ham, da jeg er fuldstændig overbevist om, at den betydning, der tillægges ham, for størstedelen beror på det sagnagtige, og for Færøernes udvikling i nogen retning har han ikke haft betydning. En anden sag er det med Niels Vinther, han har virkelig haft betydning og lagt sit lod i vægtskålen for at Færingerne kunde få del i frihedslivet og lov til at udvikle sig frit efter deres ejendommelighed. Jeg tænker, Du kender Svend Grundtvigs bog: "Dansken på Færøerne sidestykke til Tysken i Slesvig" og jeg tror jeg har fortalt Dig, at det var N.V., der under mærket "En Færing" skrev en slutbemærkning i bogen, der for ham havde den følge at al den understøttelse han havde oppebåret blev ham frataget, og han stod således uden eksistensmidler i København. Han kom alligevel igennem og nåede at blive dansk jurist. Så kom han hjem til Færøerne i 1849 glødende af ungdommelig begejstring, måske med mangel på klogskab, som mange af den tids mænd; han blev jo valgt til folketingsmand den første gang, der var valg på Færøerne og begejstringen for ham var stor; folk var jo lidt barlige i de tider. Så begyndte han at udgive bladet "Færingetidende", men som Du ved, udkom der ikke mange numre, inden han fik den pressesag på halsen, der gjorde det af med bladet; vil Du virkelig have en forestilling om, hvorledes han i den tid var; må Du til at få fat i de numre af bladet, der udkom, mon de skulde findes på amtsbiblioteket? Og så skulde rigsdagstidenden fra de år, han var folketingsmand, gennemses; der vilde det jo vise sig, hvor stor eller liden indflydelse han har haft på de love der blev vedtagne, først om lagtinget og siden om frihandelens indførelse. I tiden lige inden han kom hjem, udgav han et skrift som kaldtes: "Et embedsaristokratisk udkast til en Kommunallov for Færøerne", det var en stærk kritik af et udkast, som jeg tror var forfattet af embedsmændene heroppe, men det kan jeg ikke sige med bestemthed. Du skulde forhøre om der ikke på amtsbiblioteket skulde findes et eksemplar af nævnte skrift. Jeg

har ikke set det siden jeg var barn, da var der i massevis af dem hjemme; min fader skulde nok forhandle dem for N.V., men det endte nok med at fader betalte ham pengene for dem alle, sådan gik det mange gange, derfor blev vi fattige, men lad det kun være gemt og glemt. Efterhånden blev jo tilstandensådan for N.V., at han ikke kunde være længere på Færøerne; han havde jo giftet sig, og intet havde han at leve af, så var det han nedsatte sig som prokurator i Hjørring og nedlagde sit mandat som folketingsmand for Færøerne. Han udgav så Færøernes oldtidshistorie, som Dr.J.Jakobsen lader meget hånt om, men det er dog et forsøg og et arbejde så godt som han nu kunde udføre det, lad så andre gøre det bedre. Han og dem der støttede ham på Færøerne havde jo ikke vind i sejlene eller høstede frugter af det, den nye tid bragte, men de udførte det grundlæggende arbejde og fortjene at mindes af den slægt, der får del i alle de goder, der dog til syvende og sidst er runden af det, der kom frem i de bevægende år, da Niels Vinther kom hjem med de ny frihedsideer, og fra den tid kan man regne den ny tid på Færøerne, om det så end kun i mange måder er gået småt frem. Hvis Du vil få sammenhæng i N.V.'s liv, så må Du søge at samle alt ham vedrørende, så det kan blive virkelig historie og ikke fantasi og digt, som det nærmest er Dr. J. har skrevet om Povl Nolsø. Og når sol og vind skal skiftes lige, må man altid huske på, at man skal skildre en mand både med han dyder og lyder, ellers bliver billedet usandt.

Så nu har jeg malet en hel del op, og jeg kunde godt skrive mere endnu, men jeg er bange for, Du snart bliver ked af mig, og derfor bliver det ikke mere denne gang. Jeg har tit tænkt på at spørge Dig, om Du aldrig taler med Ellen, hun kan jo somme tider være sær men hun har oplevet meget og er kommen i berøring med mange mennesker, og jeg vilde gjerne Du skulde være lidt god ved hende, om hun ellers er tilgængelig, somme tider er hun det ikke, det ved jeg godt.

Nu må Du have farvel for denne gang, kære Simon, jeg tænker så meget på Dig og alt det, der hviler på Dine skuldre, der skal styrke til at bære det altsammen. Hils Rasmus, han har vel også sin del.

Lev vel! Gud i vold!

Din hengivne

Bette fæster.

Ikke har Svend Lützen været inde hos mig, siden han kom hertil, jeg så et glimt af ham den første dag, han var kommen, siden har jeg ikke båret øje ved ham.